

tribuna Nouă

Organ al Partidului Național-Liberal.

Redacția și ad-
ministrația Arad
Bulevard. Regina
Maria 10. Etaj I.

Anul VI. — Nrul 5

Apare de două ori pe lună sub conducerea unui comitet

Arad, 15 Februarie 1929.

Alegerile pentru Senat.

Stăm în pragul alegerilor pentru Senat. Chestiunea interesează, ce e drept, pe acele partide cari și-au pus candidații, mai mult decât pe noi, cari am socotit de prisos să ne expunem, pe noi și mai ales pe aderenții noștri, la „argumentele” oamenilor partidului dela putere.

Toluși nu putem trece nepăsători pe lângă chestiune, dintr'un alt motiv, care se cere să fie arătat și obștei cetitorilor și aderenților noștri.

Cei mai de seamă doi rivali — căci al treilea nu mai poate avea importanță — sunt candidații: d. Dr. E. Veliciu cu programa guvernului, și d. V. Goldiș, averescan.

Că d. E. Veliciu, care invocă și o tradiție familiară de politică românească în acest linut, va reuși, noi nu ne îndoim. Mai ales dacă linem seama și de posibilitățile date în favorul reușitei Dsale, prin împrejurarea — probată deja în trecutele alegeri „libere” — că guvernul de azi își are deja me-toade electorale proprii.

În sfârșit, chiar reușind d. E. Veliciu, cu un senator național-tărănist în plus sau în minus, situația nu se alterează.

Dar și cestalalt candidat, d. V. Goldiș, încă invocă ceva: meritele sale de când trăește în viața politică aici. Și după cât aflăm cu siguranță, D-sa a scris preoților din eparhia căreia-i servește ca secretar consistorial, că con-tează oareșicum la simțul lor de onoare să aprecieze acele merite.

Ei, binel Dacă agenții electorali național-tărăniști vor pune în aplicare și de data aceasta mijloacele lor de „capacitare”, nu ne va surprinde, ne sur-prinde însă celalalt gest, al dlui V. Goldiș la adresa preoților. Au doară nu știu aceștia, care este „activitatea” dlui V. Goldiș, fără de a li-o spune însuși prin scrisori particulare ad personam? (Noi i-am surprins mai deunăzi activitatea literară-sentimentală în coloanele gazetelor locale ungurești, prea puțin accesibile nouă, dar nu și în — de pildă — gazeta bisericească locală. Că doar a vorba de un secretar consistorial!)

Iar dacă-i vorba de meritele politice ale dlui Goldiș, noi și ai noștri suntem în curat cu programa și politica partidului averescan. Ar mai rămâne să se aprecieze activitatea Dsale personală politică în legătură cu biserica ce o servește. Dar în acest caz acolo-i concordatul, semnat de Dsa. Și nu au preoții decât să aprecieze.

Noi nu știm, care dintre cei doi candidați poate să fie mai bun, sau mai rău, pentru locul la care aspiră.

Constatăm numai că unul se bazează pe puterea de convingere a „gărzilor naționale” iscodite de guvernul alegerilor „libere” și al democrației anar-hice, iar celalalt cere votul preoților ortodocși pe cari l-a fericit, el însuși, prin *Concordatul* cu biserica papală.

În asemenea împrejurări rezultatul ne este indiferent.

Comunicat

Organizațiunea Partidului Național-Liberal aduce la cunoștința membrilor săi din cuprinsul orașului și județului Arad că, în urma discuțiilor delegației permanente din 9 Febr. c., a hotărât să nu pună candidat la alegerile din 20 Februarie c. pentru locul de senator.

Organizația își bazează această hotărâre pe faptul că, în condițiunile de luptă electorală, cari nu vor fi decât repetarea a-celora dela alegerile generale din Decembrie trecut, nu vrea să-și expună nici candidatul, nici partizanii teroarei „gărzilor naționale” pe care atât de bine a știut să le manevreze partidul guvernamental pentru a garanta „libera” exprimare a votului cetățenesc.

Timpul, care zdrumică zi de zi încrederea pe care masele electorale i-au acordat-o guvernului actual, va hotări — nu peste multă vreme — cine sunt adevărații reprezentanți ai binelui obștesc în Parlamentul Țării.

Directoratul executiv al organizației locale.

Șoarecii bugetului Cultelor.

La alt loc ne ocupăm, mai mult principiar, de felul cum înțelege actualul guvern, al „legalității și dreptății” mult trimbițate, să subvenționeze s-n-garanticele „Culte din țara! Dovadă: felul în care e întocmit bugetul Cultelor pentru anul 1929, în deosebire de cel din anul trecut.

Dacă bugetul de acum și-ar fi păstrat cel puțin proporțiile anului trecut, am mai avea motiv să ne impunem jertfa tăcerii și a așteptării. Ni-am fi zis adica: Eră imposibil ca, în timp de câteva săptămâni, să se facă operațiunile necesare pentru ca echilibrarea bugetului Cultelor să fie în acord cu interesul subvenționării egalitate a tuturor cultelor.

Cum, însă, s'a întocmit acel buget, cu plusuri speciale pentru toate Cul-tele minoritare și în special în favo-rul coreligionarilor d-lui I. Maniu și în pagubele Bisericii ortodoxe — este limpede ca lumina soarelui, că s'a lucrat cu gând premeditat și, prin ur-mare, vinovat.

E aceasta o acuzație nemeritată? Se va vedea din cele ce urmează, dacă înfățișăm câteva poziții din buget, făcând asemănare între Biserica orto-doxă și coreligionarii d-lui I. Maniu.

Pentru cele 40 parohii nouă ortodoxe, ce sunt de a se înființa în cursul anului curent în întreaga țară, Bise-rica ortodoxă primește 225 mil Lei; iar uniților li-s'a rezervat, pentru 10

parohii nouă, 206 400 Lei. De câte o parohie ortodoxă revine, deci, d'abia 5962 Lei la an, iar uniților câte 20 640 Lei, deci de 4 ori mai mult decât la noi. Ate dâșlor se inactivează toate; ale noastre nu tocmai.

Ajutoarele pentru preoți ortodocși pensionari, pentru preotsele văduve și o'fanii acestora — deși ei sunt cei mai mulți — sunt cu o'ite cu 900 mil mai îngust decât pentru cei uniți.

Guvernul trecut ordonase reducerea numărului protopopilor minoritari, în-tre cari foarte mulți nu aveau nici câte zece comune. Bugetul actual îi subvenționează pe toți acești proto-pop: și astfel uniții încasează sub acest titlu aproape un milion Lei mai mult decât ce li-se cuvine.

Pentru studenții teologi din Ardeal, statul dă 305 burse pentru ortodocși, pentru uniți 368 burse. Astfel numai uniții încasează, în raport cu Biserica ortodoxă ardeleană mult mai împop-rată, mai mult cu 1278 000 Lei, sub acest singur titlu, iar 55 studenți teo-logi dela Sibiu au fost lăsați fără nici un ajutor!

Mai departe: Canonicii de pela e-piscopiile unite și rom.-catolice, în raport cu consilierii eparhiilor orto-doxe și cu numărul poporului credin-cios, sunt de două ori mai mult decât s'ar cuveni. Sub acest titlu ei pri-mesc, după noul buget, cu mai mult

(Urmarea în pag. 3-a)

Insemnări pe zăpadă.

Făcute pe nisip sau pe zăpadă, în-semnările — ca toate cele ce se scriu „la gazetă” — au aceeași semnificație: sunt efemere. Un vântuleț sau un nou strat de zăpadă le șterge urma mai înainte de a ajunge în mâinile celor la cari le gândești — scriind. Și asta îmi închipui că o fac toți cei cari scriu... Se gândesc... la cineva.

Eu, cel puțin, așa fac. Acuma, de pildă, mă gândesc la cei răzvrățiți contra frigului. Și asta o fac nu fiindcă le pot fi de folos. Nu: Mai ales când știu că hârția cere-mi va sălășlui rân-durile nici nu va ajunge la sfârșirea focului din sobă. Ci mă gândesc fiindcă îmi sunt simpatici. Li văd mereu. Și-s mulți. Cum eși puțin pe stradă îi auzi înjurând și-i vezi gesticulând de par'c'ar protesta contra unui guvern care scum-peste tulnului și urcă impozitele.

Și ca și cum nici nu i-ar lua în seamă — frigul, nu guvernul! — per-sistă îndărătnic și obraznic.

Mai ales obraznic. Căci, câtă vreme lumea e disperată ne mai știind ce să facă, el — frigul... — le înflorește geamurile și le fluieră nepăsător pela ferestre. Răde de lume. Răde de par'că el ar fi încheiat împrumutul și ar fi efectuat stabilizarea. Și aslea numai el — frigul — nu le-a făcut... (Se știe doar că aceștia încălzesc lumea, câtă vreme frigul...) Acesta a adus cu sine aliceva. Zăpadă. Zăpadă pe care căl-când-o îi răspunde cu un scârțâit ce te întărită și te nervează. Pe căpi nu i-am văzut căutând să evile acest si-nistru și cobitor scârțâit.

Dar n'au găsit nici un mijloc. Singurul aplicabil ar fi fost să umbli în mașină. Numai că și automobilelor li se împotrivesc frigul — ținându-le în garaje până când se va fixa data li-citației... Dacă n'o fi înghețat-o și pe aceasta tot el, — frigul, Că-i tare hain. Și rău. În răutatea lui s'a n'ntins pe n-treaga țara de par'că pentru el se face

Sfichiuri.

Istoricul unui Club...

A fost odată ca niciodată... Pe vremea aceea eră acolo o bancă liberală în al cărei consiliu de administrație eră șeful organizației național-tărăniste.

Banca s'a mutat și localul a rămas pustiu...

Pânăce într'o zi, deasupra intrării prin-cipale a localului, s'a acățat măreață și simbolică o firmă cu un țaran, cu un soare și cu o seceră... Alegerile au trecut și localul a rămas pustiu...

Și iață numai că într'altă zi, tot deasupra intrării principale a localului, s'a acățat mai măreață și mai simbolică o altă firmă cu un cetă-țean, o halbă cu bere și o pereche de cren-virști. (Specialitate Palcovits!)

...Și așa s'a transformat localul în trei luni cum nu s'au transformat aitele în ani de zile...

...Că dacă n'ar fi, nu s'ar povesti.

...și al unei candidaturi.

5 Februarie 1929. La Banchet:

— Șefule, ești un Alexandru cel mare, un Napokon al secolului...

— Frate Medrea, tu, cel mai ocoș țaran de pe Mureș, te voiu alege d'putat.

10 Februarie 1929. Un ziar poporan in-dependent: „... azi o numeroasă delegație de amici politici a depus la Tribunal candida-tura frunțașului nostru Medrea Crișan, țaran inteligent și cu bun simț. Alegerea acestui veritabil reprezentant al țărănimii este aproape sigură.”

12 Februarie 1929. Acelaș ziar popo-ran independent.

„...Di Iuliu Maniu dorește să-l aibă pe D-l V. colaborator în maturul corp...”

În fața acestei candidaturi, aceea a d-lui D. Crișan nu poate să mai prezinte vre-o seriozitate, cu atât mai mult, cu cât D-sa, prin acest gest de indisciplină se consideră demis din partidul național-tărănesc...”

15 Februarie 1929. Voinea poporului: „...Crișane, calcă-ți pe inimă și sprijine-ște eșirea lui V. Tu rămâi incuiat. Intere-sul nostru este că candidatul oficial să iese. Spesele și le voiu întoarce...”

— Așă? După ce am muncit ca să vă scot, acum mi'ntoarceți spatele?

Vreți să mă amețiți cu... recompense?

Stați că v-arăt eu vouă, trădătorilor.Cronica nu ne spune ce s'a mai întâmplat de-atunci...

Papistaș.

descentralizarea. Așa de pildă în Ba-sarabia a înghețat Nistru de nu mai ști când ești dincolo sau dincoace de el, într'atâta de sigur și ușor îl poți trece.

De-altmintelea se zice că dintr'acolar fi și venit, deaceia îi e atât de dragă provincia că-ia unii îi zic înfometată și se întrec s'o alimenteze. Până acum știm cu ce o alimentează dar ne ferim s'o spunem.

Căci nu e bine „să vorbești de pâine'n casa flământului”. ...După cum nici de frig în casa celui fără lemne...

Cam târziu, dar mi-am adus aminte to-tuș de aceste două zicători. Și în conse-cință le voiu urma sfatul.

Complectându-l cu un altul: Cei răz-vrățiți contra frigului să se gândească că pe vremea căldurilor năbușitoare l-au dorit și l-au chemat. Acum îl au. Să-l suporte cu resemnare și cu răb-dare — fără tutun.

Trăim doar în epoca economiilor...

— Honni soif qui mal y pense. —

Vicențiu Bugariu.

Informatiuni.

Cercul de studii P. N. L.

Cercul de studii al partidului național liberal din Arad organizează o serie de conferințe și comunicări în sala clubului său din Bulevardul Regina Maria No. 10. Domnii membrii ai organizației care ar dori să țină astfel de conferințe sînt rugați a-și anunța subiectul la Secretariatul partidului pe adresa indicată mai sus.

Prima comunicare — Duminică 24 Febr. c. — va fi a d-lui profesor C. Stăncescu tratând

„Despre clasele sociale“.

Toți domnii membrii ai partidului sînt invitați, pînă acest anunț, a lua parte.

Serata dansantă anuală a regimentului 93 infanterie din Arad, va avea loc Sămbătă, 16 Februarie c. orele 9 1/2 seara, în casina ofițerilor din Cetate. Cei cari au participat la serata din anul trecut, au dus cu ei cele mai frumoase amintiri și au rămas convinși că cea mai frumoasă și mai selectă reunire a intelectualității române din Arad, este cea organizată de reg. 93 infanterie.

Pentru ușurința transportului s'au luat măsuri ca autobusele să circule din piața Avram-Iancu spre Cetate pînă după miezul nopții.

Conferințe!

— Duminică 17 Februarie —

Asociația inginerilor: Dl ing. Ștefan Mateescu președintele A. G. I. R. secția Arad, va vorbi despre:

Participarea la beneficii.

la orele 11 1/2 dimineața.

Palatul Cultural: Dl prof. universitar Augustin Maior:

Cosmogonia modernă.

la orele 5 d. m.

— Duminică 24 Februarie —

Clubul P. N. L. — orele 11 dim. dl. prof C. Stăncescu va vorbi despre:

Clasele sociale

Palatul Cultural — orele 5 d. m. dl. General C. Găvănescu, despre

Mitropolitul Andrei Șaguna

Reprezentării:

Duminică 24 Februarie c.

Turneul Teatrului ALHAMBRA din București

— FRITZ —

Comedie muzicală în 3 acte

Vineri 1 Martie

Turneul Teatrului Național din București

PAPAĞALI

3 acte și un prolog de C. RĂULEȚ cu Marioara Voiculescu, Băltăceanu, Ec. Niulescu, etc.

— Biletele la Diecezană —

Tinerii născuți în anul 1928, cari urmează a fi recrutați în anul curent și au dreptul la dispensă, sînt invitați a se prezenta în timp scurt la Prefectura Poliției, str. Mărășești, Comisariatul Circ. I. parter stînga, ușa No. 41 cu hîrțile necesare, unde vor primi deslușirile necesare.

Administrația financiară Arad atrage atențiunea autorităților, băncilor, societăților și întreprinderilor de tot felul că salariile pe luna Februarie nu se pot plăti dacă nu se justifică achitarea impozitelor pe trimestru I al anului 1929, după cota anului trecut conform legii, pînă la stabilirea noilor impuneri.

Alegerile județene.

O frumoasă manifestație cetățenească.

La 28 Februarie c. vor avea loc alegerile pentru consiliul județean din Arad, cel vechiu fiind dizolvat de guvernul „legalității” pentru că... nu dizolva consiliile comunale din județ, după cum cereau partizanii noului regim.

Așa dar un motiv cum nu se poate mai „legal”.

(De când s-a constituit noua comisiune în erimard, legalitatea viforește prin toate vechile consilii comunale...)

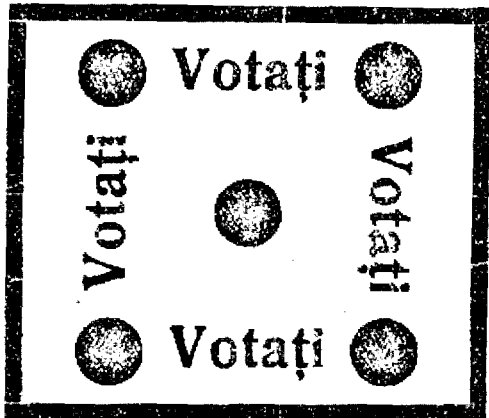
Partidul național liberal hotărînd să ia parte la lupta deschisă de guvern pentru noul consiliu județean, a depus Vineri la Tribunalul Arad, lista candidaților săi.

Cu această ocazie a avut loc la clubul partidului nostru o frumoasă manifestație de încredere și simpatie a propunătorilor, pentru noul candidați și pentru conducătorii organizației.

Deși pentru susținerea candidaturii erau în deajuns 50 propunători, au venit totuși din tot cuprinsul județului, aproape 300. Localul clubului devenind neîncăpător, mulțimea a staționat pe scări și chiar în stradă.

La orele 12, au plecat în corpore spre Tribunal, unde dl. prim-prezident G. Hârgot, a înscris ușa partidului național-liberal, pe care o publicăm în altă parte a ziarului, pentru alegerile județene.

Semnul listei noastre este: ●

Alegerile județene din Arad.

Iată lista candidaților partidului național-liberal pentru alegerile consiliului județean, ce vor avea loc la 28 Februarie c.

CONSILIERI:

1. Dr. Mihail Mărcuș	Arad
2. Dr. Ioan Ursu	"
3. Dr. Adam Iancu	Curtici
4. Romulus Verișan	Șeitin
5. Ferdinand Pascu	Semlac
6. Dr. Gheorghe Hențiu	Ineu
7. Pera Cuparescu	Șoimoș
8. Vormittag Adam	Glogovaț
9. Victor Nasta	Arad
10. Dr. Valeriu Suci	Radna
11. Ștefan Popovici	Chișineu-Criș
12. Lazar Chebeleu	Păncota
13. Luca Strain	Sânicolaul-Mic
14. Gemes Matelu	Sf. Paul
15. Hălmăgean Atanasie	Chier
16. Gurgu Gheorghe	Căpețiu-Radna
17. Schlier Iosf	Sf. Ana
18. Dr. Rohan Dimitrie	Șiria
19. Romulus Tăucean	Chișineu-Criș
20. Octavian Ispravnic	Șiria
21. Nicole Ianota	Păuliș
22. Ardelean George Dugan	Macea
23. Sas Petre	Șiria
24. Ioan Ancateu	Cil
25. Moț Teodor	Șimandul de Jos
26. Gheorghe Mătu	Șiria
27. Suba Gheorghe	Târnova
28. Don Ioan al Pomani	Curtici
29. Musca Petru	Comlăuș
30. Ioan Cladovan	Seleus

SUPLEANȚI:

1. Bulzan Avacum, Bogșig	6. Pero Francisc, Sf. Paul
2. Curticean Iosif, Arad	7. Avramuț Nicolae, Păuliș
3. Dimitrie Mesarosiu, Șeitin	8. Sas Ioan, Somoscheș
4. Dimitrie Ionuș, Semlac	9. Serendan Teodor, Păncota
5. Dumitrie Chiochina, Șoimoș	10. Iosif Vulpe, Arad

BANCA GENERALĂ A JUD. ARAD.

CONVOACARE.

Conform art. 5 și 7 din statute D-nii acționari ai Băncii Generale a județului Arad, sînt invitați a lua parte la a

IV-a adunare generală ordinară,

ce va avea loc în de 3 Martie 1929 în localul Băncii din Arad, Str. Alexandri No. 1, ora 11 dimineața.

ORDINEA DE ZI:

1. Darea de samă a Consiliului de Administrație pe exercițiul 1928.
 2. Aprobarea Bilanțului și Contului de Profit și Pierdere.
 3. Descărcarea Consiliului de Administrație și a Censorilor de gestiune.
 4. Alegerea a 3 Censori.
 5. Reducerea capitalului prin stampilarea acțiunilor la 150 lei bucata.
 6. Modificarea art. 7, din statute pentru majorarea capitalului la 10 milioane, lăsându-se la latitudinea Consiliului de Administrație de a face emisiunea atunci când va crede necesar și cum va găsi de cuviință.
- Vor putea lua parte la adunarea generală toți D-nii acționari care vor depune cu cel puțin 5 zile înainte de adunare acțiunile lor la Casa societății din Str. V. Alexandri No. 1.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE

ACTIV.		Bilanț încheiat la 31 Decembrie 1928.		PASIV.	
Casa în numerar	7425 49	Capital	6000000		
Efecte scontate	4359530	Fond de rezervă	540707		
Efecte reescontate	2200000	Depuneri spre fructificare	5389149		
Conturi curente	7377352	Diverse conturi	556761		
Imobile	40700	Angajament pentru efecte reescontate	2200000		
Mobilier	324000	Dividende neridicate	186742		
Diverse garanții	20000	Interese transitoare	63527		
Cont de ordine	1723439 46	Ordine de plată	50000		
		Cont de ordine	1723439 46		
		Benef. rep. din 1927	48358 40		
		Benef. din anul 1928	28895 60		
	10787379 46				16787379 46
DEBIT		PROFIT ȘI PERDERE.		CREDIT	
Dobânzi plătite la dep. spre fructificare și		Benef. rep. din 1927	48358 40		
Conturi curente	695703	Dobânzi și Camb.	1751318 60		
Salarii	492000				
Cheltuieli de Administrație	238781				
Impozite	325849				
Benef. rep. din 1927	48358 40				
Benef. din 1928	28895 60				
	1799677				1799677

Arad, la 31 Decembrie 1928.

Ștefan Neamț, șef contabil.

Grigorie Romanescu președinte.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Dr. Emil P. Grozda, Christian Tomulescu, Dr. Ioan Groza, Dr. Alexandru Lazar, Dr. Aurel Novac, George Pleș, Pavel Dăriaș

COMITETUL DE CENZORI:

Paul Rozvan, Virgil Popovici, Dr. Traian Șincal, Ing. Butoescu Traian, Grozda Cornel